

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd — RP 140/2022 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om datasystemet för den byggda miljön och om ändring av markanvändnings- och bygglagen

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om datasystemet för den byggda miljön och om ändring av markanvändnings- och bygglagen (RP 140/2022 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Miljöutskottet (MiUB 26/2022 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalanden:

1. Riksdagen förutsätter att miljöministeriet tar kritiken från aktörerna i byggbranschen på allvar och att en eventuell vidareutveckling av systemet görs i gott samarbete med aktörerna inom branschen och att särskild uppmärksamhet fästs vid konsekvensbedömningen.
2. Riksdagen förutsätter att statsrådet i sitt arbete för att skydda information om infrastruktur som är kritisk med tanke på säkerheten också bedömer riskerna i anslutning till tillgången till och kumuleringen av byggnadsinformation samt behovet av sekretess i fråga om informationen.
3. Riksdagen förutsätter att tillgången till uppgifter om bygglov för andra ändamål än myndighetsbruk granskas kritiskt i samband med offentlighetslagen och personuppgiftslagen.

Riksdagen har antagit följande lagar:

Lag

om datasystemet för den byggda miljön

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på inrättande av ett datasystem för den byggda miljön och dess service, upprätthållande och utveckling av systemet samt på behandlingen av de uppgifter som ska publiceras och införs i datasystemet.

Lagen tillämpas inte på behandling av sekretessbelagda uppgifter som gäller planering av områdesanvändningen och byggande för försvarsändamål när det gäller

1) behandling av uppgifter om områden som är avsedda för utförande eller stödjande av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter, om dessa omfattas av ett sekretessbehov som Försvarsmakten fastställt,

2) behandling av uppgifter om lokaler, byggnader och infrastruktur som är avsedda för utförande eller stödjande av Försvarsmaktens lagstadgade uppgifter, om

a) behovet av att registrera informationen inte är nödvändigt med tanke på det övriga samhället,

b) objektet är beläget inom Försvarsmaktens område, eller

c) objektet är beläget utanför Försvarsmaktens område och det finns en grund för sekretess enligt 24 § 1 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

2 §

Syftet med och den allmänna uppbyggnaden av datasystemet för den byggda miljön

Datasystemet för den byggda miljön tillgodoser informationsbehov som gäller områdesanvändning och byggande. Syftet med insamlingen av information är att använda informationen för väsentliga myndighetsändamål som föreskrivs i lag.

Datasystemet för den byggda miljön består av en informationsresurs för områdesanvändningen och en byggnadsinformationresurs. Informationsresursen för områdesanvändningen innehåller de uppgifter om områdesanvändningen som anges i 5 §. Byggnadsinformationresursen innehåller de uppgifter om byggande som anges i 7 §. Informationsresurserna kan dessutom innehålla uppgifter som införts med stöd av 9 § i denna lag.

I datasystemet för den byggda miljön får känsliga personuppgifter inte behandlas.

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

3 §

Finlands miljöcentralns uppgifter

Finlands miljöcentral svarar för inrättandet av ett datasystem för den byggda miljön samt för förvaltningen och utvecklingen av systemet.

Finlands miljöcentral har till uppgift att samla ihop och sprida information om den byggda miljön samt att föra behövlig statistik och uppdatera statistiken över uppgifter som registreras i datasystemet för den byggda miljön.

Finlands miljöcentral har trots sekretessbestämmelserna rätt att behandla uppgifter som registrerats i datasystemet för den byggda miljön.

4 §

Personuppgiftsansvariga för informationsresurserna och ansvarsfördelningen mellan dem

Finlands miljöcentral, kommunerna och landskapsförbunden är gemensamt personuppgiftsansvariga i fråga om informationsresursen för områdesanvändningen. Finlands miljöcentral och kommunerna är gemensamt personuppgiftsansvariga i fråga om byggnadsinformationresursen.

Varje personuppgiftsansvarig svarar för den personuppgiftsansvariges skyldigheter enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), nedan *den allmänna dataskyddsförordningen*, och för att den registrerades rättigheter tillgodoses i fråga om de uppgifter som den personuppgiftsansvarige registrerat i och lämnat till datasystemet för den byggda miljön.

Finlands miljöcentral svarar för utlämnandet av uppgifter ur informationsresurserna.

Med avvikelse från 2 mom. ska Finlands miljöcentral svara för den informationsskyldighet som avses i artiklarna 13 och 14, den registrerades rätt att ha tillgång till information som rör honom eller henne som avses i artikel 15, det register över behandling som avses i artikel 30 samt för säkerheten i samband med behandlingen enligt artikel 32 i den allmänna dataskyddsförordningen.

Finlands miljöcentral är en i artikel 26 i den allmänna dataskyddsförordningen avsedd gemensam kontaktpunkt för de registrerade.

2 kap.

Informationsinnehållet i datasystemet för den byggda miljön

5 §

Uppgifter om områdesanvändningen som lämnas till datasystemet för den byggda miljön

Kommuner och landskapsförbund ska utan dröjsmål lämna följande i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) avsedda uppgifter till datasystemet för den byggda miljön i ett nationellt interoperabelt och maskinläsbart format:

- 1) uppgift om att en plan har blivit anhängig och avgränsning av det planerade området,

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

- 2) programmet för deltagande och bedömning som gäller planen,
- 3) uppgift om framläggande av beredningsmaterial i anslutning till planen,
- 4) planförslaget,
- 5) uppgift om framläggande av planförslaget,
- 6) den godkända planen,
- 7) uppgift om att ändringssökande beträffande beslutet om planen är anhängigt,
- 8) uppgift om ikraftträdande av en plan eller en del av planen,
- 9) den plan som vunnit laga kraft,
- 10) beskrivning av en godkänd plan,
- 11) uppgift om att en plan har upphävts,
- 12) tomtindelning som vunnit laga kraft samt uppgift om att tomtindelningen upphävts,
- 13) byggnadsförbud samt uppgift om att förbudet har upphävts eller upphört,
- 14) bygginskränkning samt uppgift om att inskränkningen har upphävts eller upphört,
- 15) åtgärdsbegränsning samt uppgift om att begränsningen har upphävts eller upphört,
- 16) område i behov av planering samt uppgift om att det upphävts eller upphört,
- 17) byggnadsordning som vunnit laga kraft.

Det material som avses i 1 mom. 4, 6, 9 och 12 punkten ska lämnas också i interoperabelt och maskinläsbart format.

Närmare bestämmelser om strukturen hos de uppgifter som lämnas får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

6 §

Permanent unika koder för uppgifterna om områdesanvändningen

Finlands miljöcentral ska ur datasystemet för den byggda miljön ge en permanent unik kod för de uppgifter som anges i 5 §.

Den permanenta unika koden ges när de uppgifter som koden avser första gången lämnas till datasystemet för den byggda miljön.

Närmare bestämmelser om det tekniska innehållet i permanenta unika koder och skapandet av koder utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

7 §

Uppgifter om byggande som lämnas till datasystemet för den byggda miljön

Kommunen ska utan dröjsmål till datasystemet för den byggda miljön lämna de uppgifter om ansökningar om bygglov, tillståndsbeslut, myndighetssyn, slutsyn och partiell slutsyn som avses i 131, 142, 150, 153 och 153 a § i markanvändnings- och bygglagen.

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

3 kap.

Behandling och utlämnande av samt tillsyn över uppgifter i datasystemet för den byggda miljön

8 §

Användar- och loggregistret för datasystemet för den byggda miljön

Finlands miljöcentral är personuppgiftsansvarig för användar- och loggregistret för datasystemet för den byggda miljön. Finlands miljöcentral ska utplåna de uppgifter om användning som gäller personer ur systemet senast när fem år har förflutit från upphörandet av åtkomsträtten och logguppgifterna senast när fem år har förflutit från det att uppgifterna registrerades.

9 §

Finlands miljöcentralas rätt att få uppgifter av andra myndigheter

Finlands miljöcentral har rätt att av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Skatteförvaltningen och Lantmäteriverket avgiftsfritt få uppgifter som är nödvändiga med tanke på förvaltningen av datasystemet för den byggda miljön.

Finlands miljöcentral har dessutom rätt att trots sekretessbestämmelserna av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgiftsfritt få uppgifter om personbeteckning och aktuella kontaktuppgifter för ägaren av en byggnad med tanke på införande och uppdatering av ägaruppgifter i bygginformationsresursen i datasystemet för den byggda miljön.

10 §

Myndigheternas rätt att få sekretessbelagda uppgifter

Försvarsministeriet, försvarsmakten, Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, Nödcentralverket och räddningsmyndigheterna har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt ur datasystemet för den byggda miljön få sådana uppgifter som är nödvändiga för skötseln av deras uppgifter.

11 §

Den offentliga informationstjänsten för datasystemet för den byggda miljön

Finlands miljöcentral ska i det allmänna datanätet tillhandahålla en offentlig informationstjänst för datasystemet för den byggda miljön. I den offentliga informationstjänsten får uppgifter ur datasystemet för den byggda miljön sökas bara som enskild sökning via en karttjänst som finns i det allmänna datanätet.

I den offentliga informationstjänsten får endast följande information tillhandahållas:

- 1) uppgifter enligt 5 §,
- 2) permanent byggnadsbeteckning,

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

- 3) året då byggnadsobjektet färdigställdes,
- 4) byggnadsobjektets användningsändamål,
- 5) beslutsdatum för bygglov,
- 6) byggnadsobjektets användningssituation och den dag då det tagits ur bruk,
- 7) byggnadsobjektets fasadmateriäl,
- 8) byggnadsobjektets huvudsakliga uppvärmningssätt och energikälla,
- 9) byggnadsobjektets volym, antal våningar, våningsyta och totala area,
- 10) byggnadsobjektets totala lägenhetsyta,
- 11) uppgifter om byggnadsobjektets tillgänglighet,
- 12) adressuppgifter för byggnadsobjektet,
- 13) uppgift om skyddsrum,
- 14) uppgift om vilken myndighet som lämnat de uppgifter som avses i 1—13 punkten och tidpunkten för publicering av uppgifterna.

Trots bestämmelserna om utlämnande av personuppgifter i 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet får de uppgifter som avses i 2 mom. tillhandahållas i en offentlig informationstjänst.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

12 §

Tillämpning av bestämmelsen om begränsning av behandling av uppgifter

På sådan behandling av personuppgifter som avses i denna lag tillämpas inte artikel 18.1 i den allmänna dataskyddsförordningen.

13 §

Avgifter

Myndigheterna har rätt att avgiftsfritt ur datasystemet för den byggda miljön få de uppgifter som de behöver för att de ska kunna sköta sina uppgifter.

På avgifterna för Finlands miljöcentrals prestationer och tjänster som hänför sig till datasystemet för den byggda miljön tillämpas i övrigt bestämmelserna i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992).

14 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024. Lagens 5 § tillämpas dock först från och med den 1 januari 2029.

Lag

om ändring av markanvändnings- och bygglagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) 29 §, 30 § 1 mom., 40 §, 41 § 1 mom., 55 §, 57 § 1 mom., 78 och 79 §, av dem 55 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 230/2017, 57 § 1 mom. sådant det lyder i lag 230/2017 samt 78 och 79 § sådana de lyder i lag 465/2018, samt *fogas* till lagen nya 29 a, 40 a, 55 a, 78 a § och 78 b § som följer:

29 §

Utformningen av landskapsplanen

Landskapsplanen utarbetas i ett nationellt interoperabelt datamodellformat. Landskapsplanen består av planobjekt och planbestämmelser.

Landskapsplanens planobjekt och planbestämmelser presenteras i nationellt standardformat på en karta och vid behov som en separat handling.

Närmare bestämmelser om det interoperabla datamodellformatet och om planobjektens och planbestämmelsernas standardutformning får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

29 a §

Beskrivning av landskapsplanen

Till landskapsplanen hör en beskrivning där den information som behövs för att bedöma planens mål, olika alternativ och deras konsekvenser samt grunderna för lösningarna presenteras.

Närmare bestämmelser om beskrivningen av landskapsplanen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

30 §

Landskapsplanebestämmelser

I landskapsplanen utfärdas bestämmelser som med beaktande av syftet med planen och de krav som ställs på dess innehåll behövs när landskapsplaneområdet planeras eller bebyggs (*landskapsplanebestämmelser*).

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

40 §

Utformningen av generalplanen

Generalplanen utarbetas i ett nationellt interoperabelt datamodellformat. Generalplanen består av planobjekt och planbestämmelser.

Generalplanens planobjekt och planbestämmelser presenteras i nationellt standardformat på en karta och vid behov som en separat handling.

Närmare bestämmelser om det interoperabla datamodellformatet och om planobjektens och planbestämmelsernas standardutformning får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

40 a §

Beskrivning av generalplanen

Till generalplanen hör en beskrivning där den information som behövs för att bedöma planens mål, olika alternativ och deras konsekvenser samt grunderna för lösningarna presenteras.

Närmare bestämmelser om beskrivningen av generalplanen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

41 §

Generalplanebestämmelser

I generalplanen utfärdas bestämmelser som med beaktande av syftet med planen och de krav som ställs på dess innehåll behövs när generalplaneområdet planeras eller bebyggs eller annars används (*generalplanebestämmelser*). Generalplanebestämmelserna kan bland annat gälla särskild styrning av markanvändningen och byggandet på ett visst område samt förhindrande eller begränsning av skadliga miljökonsekvenser.

— — — — —

55 §

Utformningen av detaljplanen

Detaljplanen utarbetas i ett nationellt interoperabelt datamodellformat. Detaljplanen består av planobjekt och planbestämmelser. Detaljplanens planobjekt och planbestämmelser presenteras i nationellt standardformat på en karta.

I detaljplanen anges på det sätt som behovet av styrning förutsätter

- 1) gränserna för detaljplanen och dess olika områden,
- 2) områdenas allmänna eller enskilda användningsändamål,
- 3) omfattningen av byggandet,
- 4) principer som gäller byggnadernas läge och vid behov byggsättet.

I detaljplanen ska namnet på gator och andra allmänna områden och numret på kommundelar och kvarter anges. Namnen och numren kan också ändras genom ett separat beslut av kommunen på det sätt som i kommunallagen föreskrivs om kommunens beslutsfattande.

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

Närmare bestämmelser om det interoperabla datamodellformatet, om planobjektens och planbestämmelsernas standardutformning och om hur uppgifter som ändrats genom ett i 3 mom. avsett separat beslut ska tas in i planen får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

55 a §

Beskrivning av detaljplanen

Till detaljplanen hör en beskrivning där den information som behövs för att bedöma planens mål, olika alternativ och deras konsekvenser samt grunderna för lösningarna presenteras.

Närmare bestämmelser om beskrivningen av detaljplanen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

57 §

Detaljplanebestämmelser

I detaljplanen utfärdas bestämmelser som med beaktande av planens syfte och de krav som ställs på planens innehåll behövs när detaljplaneområdet bebyggs eller annars används (*detaljplanebestämmelser*). Detaljplanebestämmelserna kan också gälla förhindrande eller begränsning av skadliga miljökonsekvenser.

78 §

Tomtindelningens syfte

På ett detaljplaneområde indelas ett område som ingår i ett byggnadskvarter i tomter, om det behövs för att reglera markanvändningen (*tomtindelning*). Tomtindelningen kan vara bindande eller riktgivande. Tomtindelningen ska vara bindande när områdets centrala läge, kvarterets exploateringsgrad eller fastighetssystemets klarhet kräver det. Tomtindelningens bindande karaktär anges i detaljplanen.

Av ett byggnadskvarter kan det bildas en eller flera tomter. Tomtindelning kan också utarbetas för en del av kvarteret, om det inte hindrar eller försvårar en lämplig tomtindelning i kvarterets övriga delar. Tomtindelningen kan också utarbetas så att den är bindande för en del av planområdet eller kvarteret. Den bindande tomtindelningen kan vara helt eller delvis tvådimensionell eller tredimensionell.

Tomtindelningen ska vara ändamålsenlig och i den ska i möjligaste mån markägandeförhållandena beaktas.

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

78 a §

Utarbetande och godkännande av tomtindelningen

En bindande tomtindelning utarbetas och godkänns antingen som en del av detaljplanen eller separat. En riktgivande tomtindelning utarbetas och godkänns som en del av detaljplanen. En separat bindande tomtindelning utarbetas och godkänns av kommunen.

En separat bindande tomtindelning kan utarbetas, om så bestäms i detaljplanen eller om en bindande tomtindelning behöver utarbetas eller ändras.

Den som utarbetar en separat tomtindelning ska vara behörig för uppdraget.

Närmare bestämmelser om behörigheten hos den som utarbetar en tomtindelning utfärdas genom förordning av statsrådet.

78 b §

Utformningen av tomtindelningen

Tomtindelningen utarbetas i ett nationellt interoperabelt datamodellformat.

Tomtindelningen presenteras i nationellt standardformat på en karta och vid behov som en separat handling.

Tomtindelningen presenteras på detaljplanekartan, om den har utarbetats och godkänts som en del av detaljplanen.

Närmare bestämmelser om det interoperabla datamodellformatet och om standardutformningen får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

79 §

Utarbetande av separat tomtindelning

Detaljplanen tjänar till ledning när en separat tomtindelning utarbetas. Då tomtindelningen utarbetas kan den i siffror i planen angivna totala byggrätten delas upp på de tomter som bildas.

När en separat tomtindelning bereds ska ägare och innehavare av området för tomtindelningen och angränsande fastigheter höras, liksom också ägaren och innehavaren till en fastighet mot vars bebyggande eller användning på annat sätt beslutet i väsentlig mån kan påverka.

När en separat tomtindelning görs i ett kvarter med en gällande tredimensionell tomtindelning ska utöver vad som anges i 2 mom. också ägaren och innehavaren till fastigheten ovanför, under eller parallellt med området för tomtindelningen höras, om beslutet i väsentlig mån kan påverka fastighetens bebyggande eller användning i annat syfte.

Närmare bestämmelser om hörande vid separat tomtindelning och om utarbetande av tomtindelning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2024.

I fråga om utarbetande av en enskild plan eller tomtindelning kan kommunen och landskapsförbundet dock fram till utgången av 2028 tillämpa de bestämmelser som gällde när denna lag trädde i kraft.

Riksdagens svar RSv 310/2022 rd

Helsingfors 24.2.2023

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare